 661

138

QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM

Die Iovis 10. Ianuarij.

M. IACOBO RENAVT, DOCTORE MEDICO PRÆSIDE.

An ventres hyeme & vere Naturâ calidissimi?

I.

NON eadem est omnium corporis partium ratio, non eadem dignitas, omnes accommodatâ suis functionibus temperie Natura donavit, præcipuas eo situ collocavit, quo minùs paterent injuriis: principes tres numerantur, hepar, Cor, Cerebrum, in quibus elucent tres quæ corpus nostrum regunt facultates, naturalis, vitalis, animalis, quas ex his in reliquas influere non arbitramur, iis insitæ videntur in quibus functiones exercentur. In hepate, inferioris ventris parte nobiliori, viget natutalis facultas, in eo, non venarum sed proprij parenchymatis virtute, sanguis generatur spiritu proprio præditus, futurum partium omnium alimentum: etsi vita dicatur esse in sanguine, ipsum tamen vivere ne credas, quamdiù venis continetur pars corporis non est. In corde, superiore ventre concluso, sedes est vitalis facultatis, calidissimum viscus est ex arterioso sanguine conformatum, continuus est ejus motus, non animalis, sed naturalis, nulla pars est cujus tantum sit robur, tanta in actione constantia, ejus functiones ita necessariæ sunt & manifestæ, ut plerique facultatum omnium principium crediderint; ejus potissimùm ope, spirituum vitalium ministerio, insitus partium calor fovetur, atque ità vita conservatur. Cerebrum inter partes principes nobilissimum locum tenet, cùm

662

in edito loco constitutum injuriis magìs obnoxium sit, osseo tegumento Naturæ providentiâ undique circunseptum est, in ejus solùm medullâ, non in membranis, facultas animalis præcipuam sedem habet, sensuum omnium motusque principium est, cùm quovis aëre calidius deprehendatur, non videtur cordi refrigerando destinatum.

I I.

IMPARES essent partes principes functionibus suis obeundis, nisi nativo calore abundarent. Is est naturalium omnium operum causa, præcipuum animæ instrumentum, rectè Natura nostra dicitur, quæ à nullo licèt docta, omnia doctè facit: hujus permansione in humido vita definitur, eò diuturnior quò firmior utriusque connexio. Hunc ne putes simplicem qualitatem, substantia est humida, primigenia, calore & spiritibus perfusa, quæ copiosa est pinguis & pura non facilè dissipatur, exsiccatur, refrigeratur, atque ità injuriis tùm internis tùm externis potentiùs resistit: videre, audire, & alia Naturæ opera præstare rectè dices, at intelligere, scire omnia tùm præsentia tùm futura, non ita. Est-ne cœlestis vel elementaris naturæ? Propriè si loqui velis, nec cœlestis est nec elementaris, proprius est cuique viventi, vitalem rectiùs appellabis; nec è quatuor elementis homo creatus est, nec cætera animalia, nec plantæ, nec è cœlo quippiam deductum est quod illis permistum sit, hominis actiones (de eo potissimùm loquimur cui conservando Medicina destinata est) supra naturam elementorum sunt, spiritalis Anima, incorruptibilis, immortalis, nobilius corpus exigebat cui jungeretur, nobilius instrumentum quo uteretur.

I I I.

QVI calor est in utriusque parentis fœcundo semine & materno sanguine, is verè innatus est atque primigenius, hujus qui crescunt plurimùm habent, senes minimùm, hi paucis, illi plurimis egent alimentis, hi facilè jejunium ferunt, illi difficilè. Cum multus est in visceribus calor, multa requiruntur alimenta quibus foveatur; si denegentur, graviter offenduntur; quæ partim ab ambiente aëre, partim à nativo calore fit dissipatio, reparationem exigit, si deficiat, perire necesse est. Potest-ne homo diù sine alimento vivere? Tempus definiri non potest, non omnium idem est temperamentum, non eadem est complexio: Hippocrates eos qui septem dierum spatio nihil edunt aut bibunt, necessariò mori credidit; quosdam tamen per plures dies, menses, annos

etiam ab omni cibo abstinuisse variis exemplis probatur, omnia quæ narrantur nec leviter credimus, nec temerè rejicimus; difficilis ratio, sed experientiæ credendum est: lucernæ tanto artificio olim comparatæ sunt, ut per aliquot sæcula inconsumpto oleo flammam retinuerint, an non simile quippiam in homine, qui parvus mundus dicitur, in tantâ temperamentorum diversitate & tot sæculorum spatio contingere potest in humido primigenio, ut per aliquot menses, annos vix dissipetur? Id quî fiat arduum est explicare, mirari licet, non nosse rationem, rara non sunt artis, ab humore melancholico fieri probabile videtur.

IV.

MAGNA est atque admodum efficax vis aëris ad sanitatis vitæque rationem, eo spiritus nutriuntur, undiquaque corpora nostra subit, principium alimenti, spiritus, nares, os, guttur, pulmo, reliquaque transpiratio: continua est ejus necessitas; cibis, potibus, exercitiis, aliisque rebus quas non naturales appellant, diù sine noxâ abstinere possumus, aëre nullo temporis intervallo carere licet, tanta est ejus dignitas, ut quod Hippocrates in morbis divinum appellavit, Galenus aëris constitutionem dixerit. Vis intelligere vires ejus, orbem universum mente perlustra, attende quanta sit inter ejus incolas pro varietate regionum, ingenij, morum, virium, staturæ, valetudinis, vitæ diversitas, ut in eâdem regione temporum mutationes sanitatem lædunt, aut tuentur, morbos pariunt, & solvunt; Insignes sunt & ordinariæ quolibet anno quatuor, hyems, ver, Æstas, Autumnus, has alij æquinoctiis & solstitiis distingunt, alij astrorum quorumdam & syderum ortu & occasu, pleïadum nempe, caniculæ, arcturi, fidiculæ: prior ratio constantior & notior est, non itâ mutantur pro sæculorum & clymatum ratione æquinoctia & solstitia, ut ortus & occasus syderum, non ij nunc eodem quo Hippocratis tempore contingunt, nec in diversis climatibus iisdem nunc diebus: Æquinoctia & solstitia omnes norunt, pleïadum, caniculæ, arcturi, fidiculæ ortum & occasum pauci.

V.

HYEMS frigida est & humida, si naturam suam servat salubris, servare autem non potest, nisi multùm flaverint venti Aquilonij, quibus expositæ urbes εὐχείμεροι sunt, humiditate suâ Æstatis atque Autumni siccitatem emendat, frigiditate sanguinem & spiritus intrò repellit, eorumque dissipationem prohibet, ita vegetiore reddito nativo calore, perfectiores sunt Naturæ functiones, etsi frequentior adsit plenitudo, quæ multorum morborum causâ

564

esse solet, minùs tamen frequentes sunt morbi, & qui contingunt, etsi longiores, minùs tamen periculosi. Si otiosus es, utere Galeni consilio, ejus exemplum sequere, exercitio nativum calorem auge, plenitudinem cave: Ver temperatum est, saluberrimum, nativum calorem nec intrò repellit nec dissipat, sed fovet, & per totum corpus æqualiter diffundit, sanguinis generationem promovet: pueri, adolescentes, & qui optimæ temperaturæ sunt, optimè habent, nulli malè: qui contingunt morbi non sunt lethales, aliis temporibus radices egerunt, his natura expedire se aggreditur: cibi sicut hyeme & raró & plenius possunt exhiberi, prudenter ejus initio aliquid detraxeris, ut hyeme contracta plenitudo minuatur, &, si fortè crudior est, sanguis perficiatur. Æstas calida & sicca senibus & pituitosis utilis, bili generandæ apta, humores quidem facilè discutiuntur, sed vires unà dissolvuntur, dissipatio reparationem exigit, calor in visceribus exiguus coctioni non sufficit, hinc pauca alimenta sed frequentiùs sunt exhibenda. Autumnus siccus, in calore & frigore inæqualis, non tam aut temperamenti aut inæqualitatis ratione morbosus, quàm quod æstati succedat; deficeret Natura, nisi superveniente hyeme, sanguinis & spirituum recursu, nativi caloris vires in visceribus crescerent, & vere tum in iis foveretur, tum ad exteriora sensim expanderetur; ita præteritis temporibus extenuata corpora reficiuntur, validiora fiunt & habitiora, Naturæ opera omnia sunt præstantiora, nec fortè solùm sanguinis & spirituum influentium copià majores sunt in interioribus corporis partibus insiti caloris vires, sed ejus etiam substantia augeri videtur.

Ergo ventres hyeme & vere Naturâ calidissimi.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Nicolaus Morin.
M. Carolus Patin.
M. Philippus Chartier, Medicus & Professor Regius.
M. Franciscus de la Chambre, Ordinarius Regis Medicus.
M. Alanus Lami.
M. Claudius Quartier.
M. Philbertus Morisset.
M. Hermanus de Launay.
M. Philippus Harduinus de S. Iacques.

Proponebat Lutetiæ PETRVS YVELIN, Parisinus,
A. R. S. H. M. DC. LXIX.

Ex Typographia F. Muguet, Regis ac Illustrissimi Archiepiscopi Parisiensis Typographi.